

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΑ ΛΑΤΙΝΙΚΑ

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε τα αποσπάσματα 3 - 6:

1. Tum Scipio cum se ipsum captum venisse eos existimasset, praesidium **domesticorum** in tecto conlocavit. Quod ut praedones animadverterunt, abiectis armis ianuae appropinquaverunt et clara voce Scipioni nuntiaverunt (incredibile auditu!) virtutem eius **admiratum** se venisse. Haec postquam domestici Scipioni rettulerunt, is fores reserari eosque intromitti iussit. Praedones postes ianuae tamquam sanctum templum venerati sunt et cupide Scipionis dextram osculati sunt.

2. Sed paulo post filius eius castra hostium praeterequitavit et a duce hostium his verbis proelio lacesitus est: «Congrediamur, ut singularis proelii **eventu** cernatur, quanto miles Latinus Romano virtute antecellat». Tum adulescens, viribus suis confisus et cupiditate **pugnandi** permotus, iniussu consulis in certamen ruit; et fortior hoste, hasta eum transfixit et armis spoliavit.

3. Post bellum Actiacum Cassius Parmensis, qui in exercitu M. Antonii fuerat, Athenas confugit. Ibi vix animum sollicitum somno dederat, cum repente apparuit ei species horrenda.

4. Itaque cavete periculum, tutamini patriam. **Opibus** urbis nolite confidere. Fiduciam, quae nimia vobis est, deponite. Neminem credideritis patriae consulturum esse, nisi vos ipsi patriae consulueritis. Mementote rem publicam in extremo discrimine quondam fuisse.

5. Hinc ad commilitones suos eum adduxit. Ab his in castra delatus est tristis et trepidus, dum obvia turba quasi moriturum eum miseratur.. Postero die Claudius imperator factus est

6. Meliora enim fore spero, quae deinceps scribam. Nam quod in pomis est, idem esse aiunt in ingeniis: quae dura et acerba nascuntur, post fiunt mitia et iucunda; sed quae gignuntur statim vieta et mollia, non matura mox fiunt sed putria.

(ΜΟΝΑΔΕΣ 40)

B. Παρατηρήσεις:

1α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις:

fores : κλητική ενικού

ianuae : γενική πληθυντικού

filius : γενική ενικού

verbis : αιτιατική ενικού

proelii : ίδια πτώση στον αντίθετο αριθμό

exercitu : ίδια πτώση στον αντίθετο αριθμό

species	: δοτική ενικού
discrimine	: ονομαστική πληθυντικού
commilitones	: αφαιρετική αντίθετου αριθμού
promis	: κλητική ίδιου αριθμού

(ΜΟΝΑΔΕΣ 10)

1β. Να γράψετε τους τύπους των αντωνυμιών που ζητούνται :

ipsum	: γενική ενικού θηλυκού γένους
quod	: αιτιατική πληθυντικού ίδιου γένους
se	: αιτιατική πληθυντικού α' προσώπου
his	: ονομαστική πληθυντικού θηλυκού γένους
idem	: γενική πληθυντικού αρσενικού γένους

(ΜΟΝΑΔΕΣ 5)

1γ. Να γραφούν οι τύποι επιθέτων και επιρρημάτων που ζητούνται:

clara	: επίρρημα συγκριτικού βαθμού
sanctum	: ίδια πτώση, γένος και αριθμός στον συγκριτικό βαθμό
cupide	: οι δυο άλλοι βαθμοί
extremo	: ονομαστική πληθυντικού, θετικού βαθμού στο θηλυκό γένος
tristis	: γενική ενικού, υπερθετικού βαθμού στο ουδέτερο γένος
meliora	: θετικός βαθμός επιρρήματος και δοτική πληθυντικού αριθμού, υπερθετικού βαθμού στο αρσενικό γένος
postero	: ίδια πτώση και αριθμός, υπερθετικού βαθμού στο ίδιο γένος
mollia	: επίρρημα θετικού βαθμού

(ΜΟΝΑΔΕΣ 5)

2. Να γράψετε τους ρηματικούς τύπους που ζητούνται (στους περιφραστικούς τύπους να λάβετε υπόψη το υποκείμενο):

admiratum	: αιτιατική ενικού γερουνδίου και κλητική ενικού μετοχής ενεστώτα ουδετέρου γένους
reserari	: γ' πληθυντικό οριστικής συντελεσμένου μέλλοντα της ενεργητικής περιφραστικής συζυγίας

intromitti	: γ'ενικό υποτακτικής παρατατικού αντίθετης φωνής
congregiamur	: απαρέμφατο μέλλοντα και αφαιρετική πληθυντικού μετοχής παρακειμένου ουδετέρου γένους
cernatur	: ίδιος τύπος σε παρακείμενο
confisus	: β'πληθυντικό υποτακτικής υπερσυντελικού(να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο)
confugit	: α'πληθυντικό οριστικής ενεστώτα και μέλλοντα ίδιας φωνής
adduxit	:β'ενικό προστακτικής ενεστώτα ίδιας φωνής και δοτική γερουνδίου
scribam	: απαρέμφατο ίδιου χρόνου αντίθετης φωνής
gignuntur	: β'ενικό οριστικής παρακειμένου ίδιας φωνής(να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο)

(ΜΟΝΑΔΕΣ 10)

Γ1. α. Αφού αντικαταστήσετε τον τύπο «**cernatur**» με τον τύπο «**cernebatur**» να κάνετε την απαραίτητη αλλαγή στην δευτερεύουσα πρόταση: « **Quanto miles Latinus Romano antecellat**».

(ΜΟΝΑΔΑ 1)

Γ1.β. Να γίνει σύμπτυξη:

Scipio Africanus dux erat; praedones in Liternum venerunt.

(ΜΟΝΑΔΕΣ 2)

Γ.1.γ. incredibile auditu: Να αναγνωριστεί συντακτικά η φράση και να δηλωθεί ο προσδιορισμός της αναφοράς με γερούνδιο.

(ΜΟΝΑΔΕΣ 1)

Γ2. α. Να δηλωθεί η απαγόρευση με όλους τους δυνατούς τρόπους: **tutamini patriam**

(ΜΟΝΑΔΕΣ 2)

Γ2. β. Να μετατραπεί η ενεργητική φωνή σε παθητική και το αντίστροφο:

-Haec postquam domestici Scipioni rettulerunt.

- Postero die Claudius imperator factus est

(ΜΟΝΑΔΕΣ 4)

Γ2. γ. Να μετατραπούν τα απαρέμφατα στην άλλη φωνή και να δηλωθεί η διαφορά στη σημασία.

- is fores reserari eosque intromitti iussit

(ΜΟΝΑΔΕΣ 2)

Γ3. α. Να αναλύσετε τις παρακάτω μετοχές στις αντίστοιχες δευτερεύουσες προτάσεις:

-abiectis armis (με τον ιστορικό-διηγηματικό cum)

- quasi moriturum

(ΜΟΝΑΔΕΣ 3)

Γ3. β. Να δηλώσετε τις ίδιες επιρρηματικές έννοιες με άλλο τρόπο:

-fortior hoste

-post bellum Actiacum

(ΜΟΝΑΔΕΣ 2)

Γ3.γ. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τη λέξη «Athenas» και να δηλώσετε για το ουσιαστικό «Neapolis» :

α. την ίδια επιρρηματική έννοια και

β. την στάση σε τόπο

(ΜΟΝΑΔΕΣ 3)

Γ4. α. Να χαρακτηριστούν πλήρως οι δευτερεύουσες προτάσεις:

- cum se ipsum captum venisse eos existimasset

- ut singularis proelii eventu cernatur

(ΜΟΝΑΔΕΣ 5)

Γ4. β. Να χαρακτηριστούν συντακτικά οι παρακάτω όροι: domesticorum, admiratum, eventu, rugnandi, oribus.

(ΜΟΝΑΔΕΣ 5)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε τα παρακάτω αποσπάσματα:

- Μετά τη ναυμαχία στο Άκτιο, ο Κάσσιος από την Πάρμα, ο οποίος είχε υπηρετήσει στον στρατό του Μάρκου Αντώνιου, κατέφυγε στην Αθήνα. Εκεί, μόλις είχε παραδώσει την ταραγμένη ψυχή του στον ύπνο, (όταν) ξαφνικά του εμφανίστηκε μια φρικτή μορφή.
- Φυλαχτείτε λοιπόν από τον κίνδυνο, προστατέψτε την πατρίδα. Μην έχετε εμπιστοσύνη στις δυνάμεις της πόλης. Να αποβάλετε την αυτοπεποίθηση που είναι υπερβολική σε σας. Μην πιστέψετε πως θα ενδιαφερθεί κανείς για την πατρίδα, αν εσείς οι ίδιοι δεν φροντίσετε για την πατρίδα. Θυμηθείτε ότι κάποτε η πολιτεία βρέθηκε στον έσχατο κίνδυνο!».
- διότι ελπίζω, ότι θα είναι καλύτερα αυτά που θα γράψω στη συνέχεια. Γιατί αυτό που συμβαίνει στους καρπούς, το ίδιο λένε ότι συμβαίνει και στα πνεύματα: αυτοί που

γεννιούνται σκληροί και πικροί ύστερα γίνονται γλυκοί και ευχάριστοι· αλλά αυτοί που γεννιούνται από την αρχή μαλακοί και μαλακοί, δεν ωριμάζουν αργότερα αλλά σαπίζουν.

6. Από εκεί τον οδήγησε στους συντρόφους του. Από αυτούς μεταφέρθηκε στο στρατόπεδο λυπημένος κι έντρομος, ενώ το πλήθος που τον συναντούσε τον λυπόταν σαν να επρόκειτο να πεθάνει. Την επόμενη μέρα ο Κλαύδιος ανακηρύχτηκε αυτοκράτορας.

B. Παρατηρήσεις:

1α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις:

fores	: foris
ianuae	: ianuarum
filius	: filii/i
verbis	: verbum
proelii	: proeliorum
exercitu	: exercitibus
species	: speciei
discrimine	: discrimina
commilitones	: commilitone
pomis	: poma

1β. Να γράψετε τους τύπους των αντωνυμιών που ζητούνται :

ipsum	: ipsius
quod	: quae
se	: nos
his	: hae
idem	: eorundem

1γ. Να γραφούν οι τύποι επιθέτων και επιρρημάτων που ζητούνται:

clara	: clarius
sanctum	: sanctius
cupide	: cupidius, cupidissime

extremo	: exterae
tristis	: tristissimi
meliora	: bene , optimis
postero	: postremo. postumo
mollia	: molliter

2. Να γράψετε τους ρηματικούς τύπους που ζητούνται:

admiratum	: admirandum , admirans
reserari	: reseraturi-ae-a fuerint
intromitti	: intormitteret
congrdiamur	: congressuros esse . congressis
cernatur	: conspectum sit
confisus	: confisi essetis
confugit	: confugimus, confugiemus
adduxit	: adduc, adducendo
scribam	: scriptum iri
gignuntur	: genitum es

Γ1. α. Quanto miles Latinus Romano antecelleret.

Γ1.β. Scipione Africano duce praedones in Liternum venerunt.

Γ1.γ. incredibile auditu: προεξαγγελτική παράθεση στην απαρεμφατική φράση virtutem eius admiratum se venisse

incredibile de audiendo / ad audiendum

Γ2. α. nolite tutari / ne tutati sitis

Γ2. β. Haec postquam a domesticis Scipioni relata sunt. Postero die hi/ milites Claudium imperatorem fecerunt

Γ2. γ. is fores reserari eosque intromitti iussit (έμφαση στην πράξη που δηλώνεται με τα απαρέμφατα)

is domesticos fores reserare eosque intromittere iussit. (έμφαση στο υποκείμενο των απαρεμφάτων)

Γ3. α. Cum praedones abiecissent arma, ianuae appropinquaverunt. Ab his in castra delatus est ..., dum obvia turba, quod is moriturus esset, eum miseratur.

Γ3. β. fortior hoste ➤ fortior quam hostis / **post bellum Actiacum** ➤ post bello Actiaco

Γ3.γ. Athenas = απρόθετη αιτιατική που δηλώνει την κίνηση σε τόπο στο ρήμα confugit **και να δηλώσετε:** **α. η ίδια επιρρηματική έννοια** ➤ Neapolim

β. η στάση σε τόπο ➤ Neapoli

Γ4. α. Να χαρακτηριστούν πλήρως οι δευτερεύουσες προτάσεις:

- **cum se ipsum captum venisse eos existimasset** ➤ δευτερεύουσα επιρρηματική αιτιολογική πρόταση, η οποία εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο cum και εκφέρεται με υποτακτική, επειδή η αιτιολογία είναι το αποτέλεσμα εσωτερικής, λογικής διεργασίας. Συγκεκριμένα, εκφέρεται με υποτακτική χρόνου υπερσυντελικού (existimasset) και εφόσον το ρήμα της κύριας πρότασης είναι ιστορικού χρόνου (conlocavit), η δευτερεύουσα πρόταση εκφράζει το προτερόχρονο στο παρελθόν. Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης.

- **ut singularis proelii eventu cernatur** ➤ δευτερεύουσα επιρρηματική τελική πρόταση, ως επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού στο περιεχόμενο της κύριας. Εισάγεται με τον τελικό σύνδεσμο ut επειδή είναι καταφατική· εκφέρεται με υποτακτική, γιατί το περιεχόμενό της είναι κάτι το επιθυμητό και ο σκοπός θεωρείται μια υποκειμενική κατάσταση και συγκεκριμένα με υποτακτική ενεστώτα (cernatur), γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (congregiamur) και αναφέρεται στο παρόν ιδιόμορφη ακολουθία χρόνων: ο σκοπός είναι δηλ. ιδωμένος τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή, συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση, και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του).

Γ4. β. Να χαρακτηριστούν συντακτικά οι παρακάτω όροι:

domesticorum : ονοματικός ετερόπτωτος προσδιορισμός, γενική του περιεχομένου ή γενική διαιρετική από το praesidium

admiratum : αιτιατική σουπίνου που δηλώνει τον σκοπό της κινήσεως, εξαιτίας του απαρεμφάτου venisse που δηλώνει κίνηση

eventu: αφαιρετική (κυρίως) που δηλώνει σημείο εκκίνησης για εκτίμηση, κρίση στο cernatur

pugnandi: γενική (γερονδίου) αντικειμενική στο cupiditate

opibus: αφαιρετική οργανική του μέσου στο confidere